

МАЙСТЕР-КЛАС З УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ: МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Національна доктрина розвитку освіти, Державна програма «Освіта» (Україна XXI століття), Закон України «Про вищу освіту», концепція національного виховання наголошують на використанні українського декоративно-прикладного мистецтва у системі освіти і виховання. Це зумовлює необхідність оволодіння вчителями фундаментальних знань з української традиційно-побутової культури.

Українська вишивка є ефективним засобом виховання особистості у процесі становлення національної школи зокрема розбудови духовної та матеріальної культури українського народу загалом. Для відродження національних традицій української народної вишивки необхідна розробка і широке впровадження в педагогічну практику спеціально організованої системи навчання дітей і учнівської молоді зазначеному виду творчої діяльності.

Майстер-клас – це особливий жанр узагальнення та поширення педагогічного досвіду, що представляє собою фундаментально розроблений оригінальний метод або авторську методику, що спирається на свої принципи і має певну структуру, найчастіше широко використовують в освітянських закладах.

У педагогічній літературі поняття «майстер-клас» розглядається як відкрита педагогічна система, що дозволяє демонструвати нові можливості педагогіки розвитку і свободи, що показує способи подолання консерватизму і рутини.

З цієї точки зору майстер-клас відрізняється від інших форм презентації досвіду тим, що у процесі його проведення відбувається безпосереднє обговорення запропонованого методичного продукту і пошук творчого вирішення педагогічної проблеми як з боку учасників майстер-класу, так і з боку Майстра (під Майстром ми розуміємо педагога, що проводить майстер-клас).

Майстер-клас є головним засобом передачі концептуальної нової ідеї своєї (авторської) педагогічної системи. Викладач як професіонал упродовж ряду років виробляє індивідуальну (авторську) методичну систему, що включає цілепокладання, проектування, використання послідовності ряду відомих дидактичних та виховних методик, уроків, заходів, власних «ноу-хау», враховує реальні умови роботи з різними категоріями учасників майстер-класу.

Ця форма роботи є ефективною для передачі знань і умінь, обміну досвідом навчання та виховання, центральною ланкою якої є демонстрація оригінальних методів освоєння певного змісту за активної ролі всіх учасників заняття. Основою майстер-класу є «практичні» дії показу і демонстрації творчого вирішення певного пізнавального та проблемного педагогічного завдання.

Особливості майстер-класу з вишивки:

1. Метод самостійної роботи в малих групах, що дозволяє провести обмін думками.
2. Створення умов для включення всіх в активну діяльність.
3. Постановка проблемного завдання і рішення його через програвання різних ситуацій.
4. Прийоми, що розкривають творчий потенціал як Майстра, так і учасників майстер-класу.
5. Форми, методи і технології роботи пропонувалися, а не нав'язувалися учасникам.
6. Надання можливості кожному учаснику критично поставитися до пропонованого завдання.
7. Процес пізнання є набагато важливішим, ціннішим, ніж самі знання.
8. Особистісно-орієнтований підхід (співпраця, співтворчість, спільний пошук).

Педагогічна технологія організації майстер-класу з вишивки

Компетентності майстер-класу з вишивки	
Загальні	1) Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. 2) Здатність вчитися і бути сучасно навченим.

		3) Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	Фахові	1) Здатність формулювати результати виховної діяльності.
	Результати майстер-класу	
	Знання	
	1)	знання історії народної вишивки;
	2)	знання регіональних особливостей традиційної вишиваної сорочки, їх орнаментики, технології пошиття
	Уміння	
	1)	уміння розрізняти вишивку різних регіонів;
	2)	уміння здійснювати аналіз вишиваних орнаментів.
	Навички	
	1)	навички вишивання різними техніками;
	2)	навички використовувати знання традиційної вишивки в професійному та особистому житті;
	3)	навички урізноманітнювати підходи, методи та навчальні матеріали.
	Ставлення	
	1)	готовність до збереження національної спадщини;
	2)	готовність до постійного оновлення знань і навичок;
	3)	бажання розвивати власну професійну компетентність.

Майстер-клас має значні потенції щодо оволодіння учасниками новими творчими способами вирішення педагогічної проблеми у формуванні мотивації до самонавчання, самовдосконалення, саморозвитку. Основними елементами методики проведення майстер-класу є індукція, самоконструкція, соціоконструкція, соціалізація, афішування, творче конструювання, знання, рефлексія.

Для кращого сприйняття традиційної вишивки рекомендуємо як наочність демонструвати старовинні зразки сорочок, рушників. Ефективним

та дієвим у процесі емоційного сприймання є візуально-тактильний контакт учасників майстер-класу з мистецьким твором. Щоб вишивка краще сприймалася пропонуємо роздивитися виріб у руках, техніку виконання, відчувати дотиком рельєфність того чи іншого шва, порівняти фактуру ниток, переплетення полотна вишитого виробу.

Для підсилення емоційного сприйняття виробів завчасно до майстер-класу рекомендуємо добирати віршовані рядки відомих українських поетів, приказки, прислів'я, загадки, епітети, які мали вплив на почуття, піднімали емоційний настрій та акцентували увагу на естетичних ознаках вишивки.

Вишивані символи є своєрідним засобом сприймання народної традиції, які тісно пов'язані з національними звичаями, обрядами, ритуалами й святами. На заняттях майстер-класу необхідно створити відповідні умови для організованого сприймання народної символіки. Досвід роботи засвідчує, що тема символіки є дуже цікавою. Рівень педагогічного виховного впливу посилюється, коли мова йде про етнолінгвістичний зміст старовинної вишивки. Ефективним у цій роботі є використання словника українських символів.

Семантичний підхід у вивченні народної вишивки дозволить глибше розкрити зміст, закладений у конкретну форму чи декор, де за зовнішньою ясністю зображення мотиву, символу чи знаку заховані побажання, вірування, естетичні смаки.

Щоб краще усвідомити зміст процесу вишивання, необхідно пояснити, що робота над виготовленням рушника чи сорочки вимагає емоційного налаштування, дотримання певних правил та умов.

Майстер-клас з вишивки за потреби можна використовувати супровід ліричної народної пісні, що налаштовує до власного співу. Така атмосфера сприяє гармонії тіла і духу.

Українська вишивка – це мистецтво високої естетичної наснаги, простого і водночас сакрального осмислення життєвого буття. Набуті знання, вміння та навички з українського вишивкарства стануть своєрідною терапією

зцілення душі та тіла. Це можливість показати себе як особистість, яка не буде позбавлена духовного виснаження.

Література:

1. Кара-Васильєва Т. В., Чорноморець А. Д. Українська вишивка. К. : Либідь, 2002. 160 с.
2. Китова С. Полотняний літопис України : Монографія. Черкаси, 2000.
3. Литвинець Е. М. Українське народне мистецтво. Вишивання і нанизування: Альбом. К. : Вища школа, 2004. 335 с.
4. Радкевич В. О., Пащенко Г. М. Технологія вишивки: Підручник. За ред. Н. Г. Ничкало. К. : Вища школа, 1997. 303 с.
5. Розіна Н. В. Майстер-клас як форма діяльності віртуальної школи професійного становлення молодого педагога: методичні рекомендації. Черкаси : ЧОШОПП, 2013. 20 с.
6. Словник символів культури України / за загальною редакцією В. П. Коцура, О. І. Потапенка, М. К. Дмитренка. К. : Міленіум, 2002. 260 с.
7. Українська вишивка: Альбом / Автор тексту та упор. Т. Кара-Васильєва. К. : Мистецтво, 1993. 264 с.
8. Шевченко Є. Українська народна тканина. К. : Артанія. 1999, 412 с.